

UDC 930.85 (4—12)

YU ISSN 0350—7653

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.

INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XVI—XVII

BELGRADE
1985—1986

<http://www.balcanica.rs>

Карактер и садржина поднетих саопштења на овом научном скупу далеко су превазишли ниво свечарског обележавања 150-годишњице рођења Валтазара Богшића, па ће зато наша научна

јавност поздравити настојање Српске академије наука и уметности да објави материјале са скупа.

Бурица Крстић

SYMPOSIUM »Hügelbestattung in der Karpaten-Donau-Balkan-Zone während der äneolithischen Periode«

У Доњем Милановцу је између 24—28. септембра 1985. године одржан међународни научни симпозијум у организацији Балканолошког института САНУ и Центра за археолошка истраживања Филозофског факултета у Београду. Тема Симпозијума, *сахрањивање под хумкама у Карпатско-Подунавско-Балканској зони у енеолитском периоду* настала је као резултат вишегодишњег рада ових двеју установа и Српске академије наука и уметности на пројекту истраживање хумки у Србији. Она је актуелизирана нарочито после неких нових истраживања у суседним земљама (Мађарској, Румунији и Бугарској) и посебно после публикација нових резултата са подручја југозападних области СССР — јужноруских степа, одакле су вршена суксесивна миграциона кретања према средњој и југоисточној Европи.

Први део научног скупа, како је то уобичајено на оваквим међународним сусретима, посвећен је домаћим темама и домаћем терену, чиме се желело да се научници упознају са новим резултатима на овом подручју у време продора степских култура и појаве сахрањивања под хумкама у енеолитском периоду. Реферат о резултатима истраживања ране металургије бакарног доба централнобалканског простора поднео је Б. Јовановић. Са темом „Енеолитске културе источне Србије у време продора степских култура“ дати су подаци о налазиштима и новим истраживањима (Н. Тасић) а као до-

пуна овој проблематици може се сматрати рад М. Јевтића о енеолитским налазиштима на подручју Бердапа I и II. Да слика о културама бакарног доба у Србији буде потпуна, треба поменути саопштења М. Стојића који је обрадио налазишта на подручју Велике Мораве и М. Богдановића о енеолитским налазиштима у Шумадији. Са овим рефератима добијена је јасна слика о развоју култура у време прве појаве сахрањивања под хумкама у средњој и источној Србији.

Други део Симпозијума посвећен је директној теми овог скупа: „Hügelbestattung in der Karpaten-Donau-Balkan-Zone während der äneolithischen Periode“. Уводно излагање поднео је М. Гарашанин који је апострофирао културноисторијске и етничке проблеме у енеолиту доњег Подунавља у време појаве сахрањивања под хумкама као једне специфичне, степске манифестације на овим просторима. Теоретски прилог овој дискусији дао је I. Ecsedy (Мађарока) указујући на основни проблем и његову интерпретацију. Изузетно значајан и информативан био је реферат Д. Ј. Телегина (СССР), једног од најбољих познаваца проблема степских култура и њиховог односа према културама балканско-подунавског региона. Теоретским питањима везаним за односе сахрањивања под тумулима и равних гробова у Шнуркерачком културном комплексу средње Европе бавио се М. Buhvaldek из Чехословачке. Са његовим и са рефератом Ј. Маћ-

ника (Пољска) — Тумули Шнур-керамичког комплекса у севернокарпатској зони — обрађен је овај специфичан начин сахрањивања у енеолитским културама средње Европе.

Значајан допринос проучавања степских култура у југословенском Подунављу и на Балкану дала је група југословенских стручњака. Општи преглед путева продирања степских култура или њихових елемената на Балкан дао је Д. Срејовић. Овај уводни реферат допуњују новим резултатима истраживања реферати Д. Гарашанин о развоју тумула у западној Србији, А. Бенца о новим резултатима истраживања тумула на Купрешком пољу и шири приказ сахрањивања под тумулима у јадранској зони који је за ову прилику израдио Б. Говедарица. Исту проблематику само за подручје Војводине, где је регистрован већи број тумула од којих је један део систематски истраживан (Војловица, Јабуча, Перлез, Нови Кнежевац, Падеј и др.), обрадили су М. Гирић (тумули у северном Банату), П. Медовић (тумули код Перлеза у средњем Банату) и Љ. Буквић који је обра-

дио најраније сахрањивање под тумулима у јужном Банату.

Проблем односа баденске културе према сахрањивању под хумкама обрађен је у радовима N. Kalicz-a (Мађарска) и S. Kovacs-a (Чехословачка) а њима се прикључује и студија M. Novotne о источно словачкој Hügelgräber култури и њеним односима према суседним областима. Ширу димензију овој проблематици дао је S. Bökönyi (Мађарска) обрадом палеозоолошког материјала енеолитског периода, посебно доместичираног коња са подручја Карпатског басена.

У завршним расправама о теми Симпозијума закључено је да на проблему односа степских култура према културама Карпатског басена и Балканског полуострва треба и даље радити. Многа питања остају још увек без правог одговора, посебно када је реч о културним и хронолошким релацијама, моделу миграционих кретања, односу аутохтоних и миграционих култура итд. Штампање материјала, као посебног Зборника препоручује се Балканолошком институту као организатору овог Скупа.

Никола Тасић

НАУЧНИ СКУП „СТАРИНА НОВАК И ЊЕГОВО ДОБА“

Придржавајући се одредаба самоуправног споразума о сарадњи у области научних истраживања, одржавања научних скупова и објављивања материјала о научним достигнућима, потписаног са Самоуправним интересним заједницама културе општина Кладово, Мајданпек и Неготин, и желећи да поменутом Споразуму удахне реалну садржину, Балканолошки институт САНУ, уз одобрење Председништва и Одељења историјских наука САНУ, а подржавајући идеју академика Васе Чубриловића, организовао је од 16. до 18. септембра

1986. у Доњем Милановцу научни скуп „Старина Новак и његово доба“.

У току припрема скупа, а ради његовог што успешнијег одржавања, формиран је заједнички Организациони одбор у који су, поред представника САНУ и Балканолошког института, ушли представници друштвено-политичких организација са подручја општина Кладово, Мајданпек и Неготин. За председника Одбора Председништво САНУ именовало је академика Васу Чубриловића.

Циљ скупа је да се једна легендарна личност, херој у борби